

שיחת השבוע

ספרים חדשים

אחידות ושוני במלאכות שבת

מאת הרב אברהם נחשון (קופרמן)
בהוצאת מוסד הרב קוק
ייחודיות וקשרים בין מלאכות שבת, ודיון אם מלאכה המפורשת בתורה חמורה יותר. 169 עמ'.

מורה הדרך לדור השביעי

מאת הרב יוסף חנינא ביינדמן
בהוצאת המחבר
ביאור בהיר ותמציתי של פתגמי 'לוח היום' יום' וחשיפת היסודות החשובים הטמונים בהם. 674 עמ'. טל' 03-9606018.

אל שפת האמת

מאת הרב אייל ורד
בהוצאת אלומות
רעיונות מה'שפת אמת' על פרשיות התורה, בשפה פשוטה ובשילוב סיפורים מחיי היום-יום. 284 עמ'. טל' 077-3211048.

לשונו רנה

מאת הפרופ' משה בראַשר
בהוצאת ראובן מס
עיונים בלשון התפילה, בנוסחאות ובמנהגים, ובין השאר ניתוח הפיוט "לאֵל אשר שבת".
382 עמ'. טל' 02-6277863.

זמני השבוע

ניוירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:52	8:33	7:44	7:33
8:59	9:42	8:40	8:34

המולד: אור ליום שישי, 8 בערב, 32 דקות ו-12 חלקים
ראש חודש סיוון: ביום השישי
פרקי אבות: פרק ה

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף צחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על־ידי: המרכז לעזרי שליחות

ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

דיי לאשליות; מכאן לא זזים

אחרי חמישים שנה הגיע הזמן להסיר את רעיונות הנסיגה מעל סדר היום. יש להכריז בנחישות שארץ ישראל לא תחולק עוד

תקיעת השופר שהדהדה מרחבת הכותל לעולם כולו (צילום: לע"מ)

על תלאביב ועל רמת השרון. הם חלמו על ירושלים ועל חברון, על בית־לחם ועל חבלי השומרון. אלה רגבי הארץ שעליהם התרחש התנ"ך, שבהם חיו ופעלו השופטים, הנביאים והמלכים. זו ארץ ישראל שממנה גורשנו ושעליה חלמנו בכל הדורות.

הגיע הזמן

כמה מוזר שאחרי חמישים שנה של איחוד ירושלים וכאשר מאות אלפי יהודים מתגוררים ברחבי יהודה ושומרון והגולן עדיין עומד על סדר היום הרעיוני של מסירת חבלי הארץ האלה לערבים.

למעשה, הכול מתחיל מהרפיסות שאחזה בנו באותם ימים. במקום לחבק בשתי ידיים את מתנת ה', העבירה הממשלה מסר לארה"ב ולעולם הערבי שהיא מוכנה להחזיר את השטחים המשוחררים רובם ככולם. האמריקנים לא האמינו למשמע אוזניהם, אבל מכאן התחילו כל הלחצים.

אחרי חמישים שנה הגיע הזמן להסיר את כל רעיונות ההבל האלה מעל סדר היום. יש להכריז בנחישות שארץ ישראל לא תחולק עוד, וכי חזרנו לירושלים העתיקה ולחברון, לאפרת ולאֵלון מורה, לשומרון ולגולן כדי להישאר כאן לנצח - בדיוק כשם שחזרנו לתלאביב ולאשקלון, לחיפה ולבאר־שבע. העולם כבר מתחיל להבין שאת המציאות הזאת אי־אפשר להחזיר לאחור. הגיע הזמן שאנחנו נתחיל להאמין בכך.

עבור רוב הציבור היהודי החי בימינו, מלחמת ששת הימים היא פרק היסטורי שעליו קראו או שמעו. רק בני החמישים ומעלה עדיין זוכרים ברדת את תחושות החרדה והדאגה שמילאו את הלבבות ככל שהתהדק המצור סביב המדינה היהודית הקטנה ולנוכח דברי הרהב של ראשי מדינות ערב על הצפוי להתרחש.

אי־אפשר להעביר במילים את רגשות השמחה והאופור שהתפרצו לנוכח הניסים הכבירים שהתחוללו. תחשבו על נקודה אחת בלבד: הלא גם אחר-

כך ידענו מלחמות, ממלחמת יום הכיפורים, דרך מלחמת לבנון הראשונה והשנייה, ועד המערכות 'חומת מגן', 'עופרת יצוקה', 'עמוד ענן' ו'צוק איתן'. כל המערכות האלה נמשכו שבועות רבים ולא נסתיימו בהכרעה חד־משמעית. ואילו כאן הביס עם ישראל בתוך שישה ימים את צבאות ערב בשלוש חזיתות, ויצא בניצחון מזהיר.

התעוררות יהודית

השמחה וההתרגשות טלטלו את העולם היהודי. הניצחון המזהיר הצית את ההתעוררות היהודית בברית־המועצות. גם במערב התחוללה תחייה רוחנית, והמוני יהודים החלו לחשוב על משמעות היותם יהודים. ההמונים שהפשילו שרוול והניחו תפילין בחוצות הערים ביטאו את התודה לקב"ה ואת התעוררות הנקודה היהודית שבלבם.

במוקד הכול היה אירוע אחד שעורר פרץ של רגשות עזים, בלתי־מוסברים - שחרור ירושלים. בני קיבוצים, שלא ידעו מאומה על היהדות, עמדו ובכו מול אבני הכותל.

המוני יהודים, מהארץ ומהעולם, שטפו את המקומות הקדושים ששחררו בניסי ה', את הכותל המערבי, את קבר רחל אמנו, את מערת המכפלה. ברדת ובהתרגשות עצומה צעדו רגליים יהודיות על רגבי האדמה היקרים הללו, לבה של ארץ ישראל. ברור היה לכל יהודי שזו חזרה הביתה; שמכאן אין זזים עוד לעולם.

במשך אלפיים שנה, כשיהודים השתוקקו לארץ ישראל, ערגו אליה וציפו לראותה, הם לא חשבו

האות שנלקחה כעירבון

רש"י מפרש: "חסר ו', לפי שאמר הרבה ואפילו מעט לא עשה", שאמר: "ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא", ובפועל נטל מיד אברהם את מלוא הסכום. התורה רומזת לכך על-ידי החסרת אות אחת מהשם.

לא לדחות

כן הדבר באשר לאליהו הנביא. יעקב נטל את אחת משמו של אליהו כדי להורות שכל זמן שאליהו אינו מקיים את שליחותו ומבשר על הגאולה - הוא במצב של חיסרון.

אילולא לקיחת האות כעירבון היה אליהו הנביא עלול לדחות את הקץ, משיקולים רוחניים דווקא. אליהו הנביא מכיר בערך הנעלה שיש לקיום המצוות בעידן הגלות, כאשר בני ישראל מתמודדים עם קשיים וניסיונות. לכן אליהו הנביא יכול לחשוב שאין צורך להזכיר לקב"ה את בריתו. לקיחת האות נועדה אפוא לדרבן אותו לעשות כל שביכולתו כדי שעם ישראל יזכה לגאולה בהקדם האפשרי.

(תורת מנחם, כרך נב, עמ' 392)

אמרת השבוע

זוקף כפופים

בין ההמונים שנהרו אל הכותל המערבי, אחרי שחרור ירושלים העתיקה, היה אחד מזקני ירושלים, שתמיד הלך בקומה כפופה.

הוא ניגש בהתרגשות אל אבני הכותל, זקף את קומתו ובירך ברתת: "ברוך אתה... זוקף כפופים!".

לאחר מכן הסביר: "מאז נפלה העיר העתיקה בידי הירדנים קיבלתי עליי שלא לזקוף את קומתי ושלא ללכת בקומה זקופה. עכשיו, כשהעיר שוחררה, יכול אני לזקוף את קומתי, ואני מודה על כך לקב"ה".

פתגם חסידי

"צריך כל איש ואיש להשתוקק בכל לבבו על ארץ ישראל וקדושתה, כמו שכתוב 'שאלו שלום ירושלים', והתשוקה עצמה תביא את הגאולה" (תפארת שלמה)

שמביא אותה?

ההסבר טמון בהבנת מהותה של הערבות. יהודה, למשל, היה ערב לשלומו של אחיו, בנימין, באמרו ליעקב: "אָנְכִי אֶעֱרָבְנִי, מִיַּדִּי תִבְקָשׁוּנִי". הערבות העניקה ליהודה את הנחישות להיאבק עליו ואת התעוזה להיות היחיד מכל אחיו שפונה בדברים קשים אל יוסף בארמונו, שכן הוא היה ערב לבנימין.

אות בפיקדון

זו משמעות נטילת האות משמו של אליהו, עירבון לעניין הגאולה, כדי שאליהו, כמי שנבחר להיות מבשר הגאולה, לא ינוח ולא ישקוט ויזכיר לקב"ה את בריתו. העובדה שחמש פעמים מופיע שמו של אליהו חסר ו' ושל יעקב בתוספת ו' מוכיחה שאכן יש קשר בין יעקב לאליהו, וכל זמן שהגאולה לא באה, האות ו' משמו של אליהו מוחזקת כמשכון בידי יעקב.

הכתיב החסר בשם משקף חיסרון. כך מצאנו אצל עפרון החיתי, כאשר שמו הופיע בלי ו'.

לאחר דברי התוכחה הקב"ה מבטיח: "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֵר, וְהָאָרֶץ אֲזָכֵר". כאן נשאלת שאלה: הלוא מדובר במצב שבו בני ישראל חטאו וירדו לשפל המדרגה, עד שניחתו עליהם כל עונשי התוכחה. אם כן, מי 'יזכיר' לקב"ה את הבריתות עם האבות? הרי דרושה פעולה של 'תזכורת' מלמטה, כדי לעורר את הזיכרון למעלה. כך היה ביציאת מצרים: "וַיִּזְכְּרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל... וַיִּזְעָקוּ... וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ".

את התשובה מספק רש"י בהסבר על האות ו' החריגה שנוספה לשמו של יעקב: "בחמישה מקומות נכתב מלא, ואליהו חסר בחמישה מקומות. יעקב נטל את משמו של אליהו, ערבון שיבוא ויבשר גאולת בניו".

הכוח לתבוע

מה משמעות נטילת האות ו' חמש פעמים משמו של אליהו והוספתה לשמו של יעקב, והלוא אליהו הוא מבשר הגאולה בלבד ולא מי

מן המעיין

יראת שמים | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

אמת גם ביראה

"ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלוקיך" (ויקרא כה, יז). אף ביראת שמים אל תרמו איש את רעהו.

(הסבא משפולי)

אין ערץ

בלי קיום הציווי "ולא תונו איש את עמיתו", לא ייתכן "ויראת מאלוקיך". ליראת שמים מדומה אין כל ערך.

(אמרי נועם)

הונאה ביראת שמים

אל תרמה את עמיתך ביראת ה' שבך. כדי לזכות באמונו אל תשכנע אותו שאתה מקיים את "ויראת מאלוקיך"; שאתה ירא שמים.

(רבי ברוך ממז'יבוז')

שהדברים יישמעו

רב אחד התאונן לפני הגאון החסיד רבי הילל מפאריטש שאין דבריו נשמעים לאנשי קהילתו, ושראשי הקהילה אינם מקבלים את דעתו. אמר לו רבי הילל: מקיימים הם את דברי חז"ל (ברכות ו, ב): "כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין". הוסף ביראת שמים ודברך יישמעו.

פורצת גדר

יראת שמים אמיתית פורצת גדר של אבנים וברזל. מול אמת ויראת שמים הכול מתבטלים.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

יראת העונש

יראת העונש אינה עבודה תמה, שהרי זהירותו של האדם מהחטא היא מתוך דאגה לעצמו; ובכל זאת התורה מזהירה על העונש הצפוי לחוטא, כדי שיראת העונש תצילנו מעשיית עברה, שהיא גרועה בהרבה מפנייה אישית.

(אור התורה)

ירא לנפשו

יראת חטא היא שאדם ירא לנפשו שלא להיפרד מהקב"ה על-ידי חטא ועוון כלשהו, אפילו איסור קל של דברי סופרים, כנאמר (ישעיה נט, ב): "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין ה' אלוקים".

(לקוטי תורה)

ראשית החכמה

"ראשית חכמה יראת ה'" (תהילים קיא, י). יראת שמים זו החכמה העומדת בראש ובראשונה, ואליה יכול האדם להגיע בעצמו, שכן "הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג, ד).

(עיטורי תורה)

השומר המפתיע

אלה היו הימים שאחרי הניצחון הפלאי במלחמת ששת הימים, בחודש אייר תשכ"ז. צבאות ערב הוכו שוק על ירך במלחמת בזק, וחבלי ארצנו שוחררו והושבו לידי עם ישראל.

אתרים כמו הכותל המערבי, קבר רחל, מערת המכפלה, קבר יוסף – שבמשך שנים רבות כל כך נמנעה מיהודים הגישה אליהם – שבו לידינו. המונים התרפקו באושר ובהתרגשות על אבני הכותל ופקדו את קברי האבות והאימות.

נחלי אדם עשו את דרכם בסמטאות העיר העתיקה, בדרכם אל הכותל המערבי. היו שם מכל שכבות הציבור: דתיים ושאינם דתיים, עולים וותיקים, צעירים ומבוגרים. ברגע האמת התגלה המאחד בין כל הגוונים והמגזרים בעם ישראל. הבנים שבו הביתה.

בין הפוסעים במשעולי העיר העתיקה היה האלוף חיים הרצוג, שנתמנה למושל הצבאי בירושלים. הרצוג צעד בלוויית עוזריו ברובע המוסלמי, ברחוב וייה דולרוזה, שאליו פרצו כוחות הצנחנים דרך שער האריות בדרכם אל העיר העתיקה, והמשיכו לרחוב הגיא.

לפתע ניגש אל אחד החיילים ילד ערבי. במילים נרגשות ביקש ממנו להתלוות אליו. הלה פנה אל האלוף הרצוג, שהיה קצין מודיעין, וזה שוחח עם הילד והבין מדבריו שאביו מעוניין לפגוש אותם.

הרצוג התלבט זמן מה, אולם בסופו של דבר נענה. הילד הוביל אותם לאחד הבתים, ושם פגשה הפמליה ערבי מבוגר שקיבלם בכבוד. הוא הוביל אותם לדלת, וכשפתחה – נדהמו: לעיניהם נתגלה בית מדרש גדול ורחב ידיים. בחדר קטן ונעול נשמרו ספרי קודש וריהוט. "על הכול שמרתי", אמר הערבי בעיניים נוצצות, "לא נתתי לאיש לגעת במקום".

הסיפור התחיל שמונים שנה קודם לכן. רבי יצחק וינוגרד, תלמיד חכם מפורסם, עלה ארצה מפניסק שברוסיה והתיישב בירושלים. שנה לאחר עלייתו החליט להקים ישיבה. הוא קרא לה 'תורת חיים', על שם אביו, רבי אברהם חיים 'מתמיד'.

הישיבה זכתה לתהילה גדולה. את ספסליה חבשו תלמידים מכל רחבי היישוב היהודי, חסידים וליטאים, אשכנזים וספרדים. בשיאה מנתה

מאתיים תלמידים. סדר הלימוד בישיבה היה תובעני, ונמשך מהבוקר ועד חצות הלילה.

הישיבה התפרסמה לא רק בזכות הלמדנות שהנחילה, אלא גם בזכות קולו הערב של רבי יצחק. רבים היו מגיעים להתבשם מסלסולי החזנות שובי הלב שלו, שאותם ליוותה

מקהלה רבת משתתפים.

כשהתרכו התלמידים קנה רבי יצחק מגרש ריק ברובע המוסלמי, ועליו הקים את הישיבה, בעזרת תרומות שאסף. המקום נבחר בזכות קרבתו להר הבית. הסביר רבי יצחק: "כאשר יבוא המשיח לגאול את עם ישראל, הוא יתגלה בוודאי על הר הבית.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

רוחניות או גשמיות?

כשהרמב"ם מתאר את ימות המשיח (בסוף הלכות מלכים) הוא אומר: "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי... לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמתה". כלומר, השאיפה לימות המשיח אינה צריכה להתמקד בטוב הגשמי שיהיה אז אלא בשפע הרוחני.

מכאן מתעוררת תמיהה על תיאורים רבים של חז"ל, המציירים את ימות המשיח כתקופת שפע מופלאה: "עתידיה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת... עתידיה חיטה שתיתמר כדקל ועולה בראש הרים... עתידיה חיטה שתהיה כשתי כליות של שור הגדול" (שבת ל; כתובות קיאב; ועוד). גם הרמב"ם עצמו כותב (שם) דברים ברוח זו: "הטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר". מי יתעניין אז בכל השפע הגשמי שיהיה בעולם, כאשר הקב"ה יתגלה בעולם ועינינו ייפקחו לראות את סודות הבריאה?!

עידוד להמונים!?

שאלה דומה מתעוררת גם על ההבטחות שמופיעות בתורה בדבר טוב גשמי. וכי עלינו לקיים את מצוות התורה כדי לקבל גשם ושפע גשמי? הרמב"ם (הל' תשובה פרק ט, הלכה א) מסביר שהברכות הללו אינן בבחינת שכר בלבד, שכן שכר המצוות גבוה לאין ערוך, אלא משמעותן – הסרת ההפרעות והקשיים. כשיהודי הולך בדרך התורה ועושה את רצון ה', מונע ממנו הקב"ה רעב, מלחמה ומחלות, ונותן לו שפע רב, כדי שיוכל לעבודו בשמחה ובטוב לבב.

וכך אפשר להסביר גם את השפע הגשמי שיהיה בימות המשיח: הקב"ה יעניק לנו שפע גשמי עצום כדי שנוכל להיות "פנויים בתורה וחכמתה", בלי שטרדות גשמיות יעסיקו אותנו, וכך נוכל להתמסר לגמרי להשגת "הדברים הסתומים".

אפשר להסביר זאת גם בדרך אחרת: תיאור השפע הגשמי נועד לעורר את הציפייה לביאת המשיח גם בקרב מי שעדיין אינם מסוגלים להבין את הטוב הרוחני הצרוף. אם יאמרו לאנשים האלה שבימות המשיח יהיו גילויים רוחניים, לא ירגישו כמיהה וציפייה לביאת המשיח. לכן חז"ל מתארים לפנייהם את השפע הגשמי העצום שיהיה אז (וזה תיאור אמיתי, שכן באמת יהיה אז שפע גשמי עצום), כדי לעורר בהם תשוקה וציפייה לביאת המשיח.

הכול מתפרץ

הרבי מליובאוויטש מסביר שהתיאורים הרבים והמפורטים בדברי חז"ל על השפע הגשמי הרב שיהיה בימות המשיח אינם פרט שולי, שנועד רק לאפשר את לימוד התורה במנוחת הנפש או לעורר תשוקה לביאת המשיח בלב המוני העם. מן ההדגשה הרבה על השפע הגשמי נראה שיש בו תכלית העומדת בזכות עצמה.

מסביר הרבי: בימות המשיח יתגלה בעולם הכוח האלוקי הבלתי־מוגבל. התגלות כזאת באה לידי ביטוי בכל רובדי המציאות. אם יש תחום כלשהו שהתגלות הזאת אינה מגיעה אליו, זו פגיעה באי־סופיותו, שכן אין־סוף אמיתי חודר לכל דבר ומשפיע על כל דבר. לכן בימות המשיח יהיה לא רק גילוי רוחני גדול, אלא גם שפע גשמי עצום. ההתגלות של האי־סוף אינה יכולה להיעצר במישור הרוחני, אלא היא פורצת גם את המגבלות של העולם הגשמי. התוצאה של התגלות כזאת היא שפע גשמי עצום ואין־סופי.

הדבר דומה לאדם שכאשר הוא שמח באמת – לא רק ראשו ולבו שמחים, אלא גם רגליו מתרוממות בריקוד; השמחה שבלב חודרת עד הרגל הגשמית ומרימה אותה, מכיוון שזו שמחה גדולה ופורצת. כך תשפיע ההתגלות האלוקית העצומה בימות המשיח גם על "עצי השדה", שגם הם "ימחאו כף" ויניבו שפע רב (ראה לקוטי שיחות כרך לז, עמ' 79).

שם יתקע בשופר ויקבץ את נידחי ישראל. התחנה השנייה שלו תהיה כאן, ב'תורת חיים', המקום הקרוב ביותר להר הבית". חלומה היה כי עוד יהודים ילכו בעקבותיו ויגאלו קרקעות בעיר הקודש, כדי להרחיב את היישוב היהודי.

בהיות רבי יצחק נתין רוסי, זכה לסיועה של רוסיה הצארית. נציגיה בירושלים התעמתו עם הנוצרים שהתנגדו לבנייה בכל דרך אפשרית. בעקבות הקמת הישיבה התיישבו ברובע המוסלמי משפחות יהודיות, והדבר היה לצנינים בעיני הנוצרים.

הישיבה חוותה גם את שנאת שכניה הערבים. בפרעות תר"פ, שבהן נהרגו שישה מבני ירושלים, הועלתה הישיבה באש ונשרפה. אחר־כך באה תקופה קצרה של שקט, וכעבור שנתיים נרצח שמש הישיבה וכמה מתלמידיה נפצעו במתקפה שביצעה קבוצת ערבים. אחר־כך השתקמה, עד פרעות תרצ"ו.

באותן שנים נשכר מאבטח ערבי להגן על הישיבה. שמו היה ג'ודת עבדול רעני, שהיה סמל בצבא הבריטי. לאחר מותו מילא את מקומו אחיו, מוחמד עבדול רעני. עם נפילת ירושלים העתיקה במלחמת תש"ח ננטשה הישיבה. הכול סברו כי ודאי הועלתה באש והוחרבה בידי הערבים, כפי שעשו לבית הכנסת ה'חורבה' ואתרים יהודיים אחרים.

והנה עתה, תשע־עשרה שנים לאחר שאחרון תלמידיה עזב את היכלה, התגלתה הישיבה שלמה, בדיוק כפי שהייתה ביום שבו נעזבה. שלושת אלפים ספרים נמצאו ללא פגע, וכן הבימה, עמוד החזן וארון הקודש.

רטט של התרגשות עבר בלבו של הרצוג. אביו זכה להאזין לשיעור תורה מפי מקים הישיבה, רבי יצחק וינוגרד, והנה הוא רואה בשחרורה. לצדו עמד משתאה החייל שאליו פנה הילד הערבי. שמו של החייל היה זרח, והוא נקרא על שמו של הרב זרח אפשטיין, ראש הישיבה האחרון של 'תורת חיים' בטרם נסגרה.

"אמור לי", פנה הרצוג אל מוחמד עבדול רעני, "הלא במשך תשע־עשרה שנים לא קיבלת את שכרך על שמירת המקום. מדוע עשית זאת? כיצד לא פחדת להגן על נכס יהודי בלב הרובע המוסלמי?".

"אומר לך את האמת", הניח הערבי את ידו על לוח לבו. "תמיד האמנתי שתשובו למקום. אך רצוני לומר לך, שיותר מששמרתי על המקום הקדוש, הישיבה שמרה עליי והגנה עליי".

(תודתנו לאריאל קופלד ולחגי גלנט)

האנשים בתמונה ההיסטורית

אושרי בביתו עם התמונה המפורסמת

ספור תגובות. "התמונה שימשה מקור השראה לדורות של לוחמים שלחמו על הגנת הארץ", מספר חיים. "הם אמרו לי שהתמונה משמשת להם מקור של עוצמה, כשרואים אותנו עומדים ליד הכותל, המקום שאליו נשואות עיניהם של יהודי העולם".

אולי טלפון אחרון

חטיבה 55 של הצנחנים הייתה אמורה להילחם בחזית הדרום, ואולם כאשר הצבא הירדני הצטרף למלחמה והחל להפגז את ירושלים, קיבלה החטיבה את המשימה להצטרף לפיקוד המרכז ולהדוף את המתקפה הירדנית. היעד היה לפרוץ מגבעת התחמושת ולרדת לעבר הר הבית, והתכנון היה להילחם על גבעת התחמושת.

"הגענו בערב לשכונת בית הכרם", משחזר אושרי. "תושבי השכונה קיבלו אותנו במאור פנים והרעיפו עלינו אהבה. כמה מהם, שהיו בעלי מכשיר טלפון, ביקשו מאיתנו להתקשר להורינו. ידענו כי ייתכן שזו שיחת הטלפון האחרונה שלנו".

ככי ברגשות מעורבים

"כשעמדנו מול אבני הכותל כלנו בכינו", מתאר חיים את החוויה ההיסטורית. "זה היה

שלושה צנחנים נראים עומדים נרגשים ליד הכותל המערבי, אחרי שחרורו, בתצלום המפורסם של דוד רובינגר. השלושה הם חיים אושרי, יצחק יפעת וציון קרסנטי.

חמישים שנה חלפו מאז. חיים כיום בן 72. התמונה ההיסטורית, שנהפכה לסמל של מלחמת ששת הימים, תלויה בביתו בנתניה, ובכל פעם שהוא מביט בה לבו מתמלא אושר על רגעי הניצחון ושחרור שריד בית מקדשנו. "התמונה הזאת הונצחה בהבזק של רגע, אך בסמליות של נצח", הוא מתפייט בשיחה שקיימנו עמו השבוע. "התמונה נהפכה לנכס צאן ברזל של העם היהודי".

תימני, אשכנזי וספרדי

חיים רואה סמליות רבה בתמונה: "מעבר לניצחון הגדול, התצלום הזה מסמל בעבורי גם את קיבוץ הגלויות של עמנו. אני תימני; באמצע, יפעת, הוא אשכנזי; ולצדו קרסנטי, ספרדי, שמונה דורות בארץ. כשאני מביט בתמונה אני רואה בה גבורה יהודית, הגשמת חלומות ותפילות של כל הדורות. כאדם דתי ומאמין ראיתי באותם רגעים בלתינשכחים של שחרור הכותל את הפסוק 'ותחזינה עינינו בשוכן לציון ברחמים'".

במהלך יובל השנים שחלף קיבל חיים אין

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

מתי מתחילים להדליק?

שאלה: באיזה גיל יש להתחיל לחנך את הבת להדליק נר שבת?

תשובה: מן התורה, קטן וקטנה פטורים מכל המצוות עד הגיעם לגיל מצוות. אבל חז"ל חייבו לחנכם למצוות, הן מצוות שמן התורה הן מצוות שמדברנן. עיקר החיוב בחינוך מוטל על האב, אך למעשה במקרים רבים עושה זאת האם (או המורה, הגננת וכו') בשליחותו.

ברוב העניינים התחלת גיל החינוך היא בערך בגיל חמש או שש, אם כי, כלשון הפוסקים, "שיעור החינוך במצוות עשה הוא בכל ילד לפי חריפותו וידיעתו, בכל דבר לפי ענייניו".

לכן, הסביר הרבי מליובאוויטש, התחלת החינוך בהדלקת נרות שבת היא כמה שנים לפני הגיל האמור, כאשר הבת מבחינה בהבדל שבין חדר

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

מואר לחדר חשוך (שבו עלולים להיכשל בעץ או באבן - שהרי זה הטעם הבסיסי למצווה זו, "משום שלום בית", כדי שלא ייכשלו), שאז היא מבינה את הערך בהדלקת הנר, המוסיף אור בחדר.

אפילו אם הילדה בת שנה וכבר מתחילה לדבר, ויכולה להדליק (בדרך בטוחותית, בעזרת האם) ולברך, יש לחנכה במצווה זו. (גם לדעת מקצת הרבנים הספרדים, המסתפקים אם תוכל לברך במקום שהאם מדליקה, עדיין כדאי לחנכה לקיום המצווה עצמה).

כאשר יש ספק אם כבר הגיעה לגיל חינוך, גם אז כדאי ש"איר מולה" שבוע או כמה ימים קודם לכן.

מקורות: סוכה מבא, שו"ע אדמו"ר הזקן סי' רסג ס"א וסי' שמג ס"ג. חנוך לנער (להרב יעקב בלוי ז"ל) פ"ב. קונטרס 'חינוך הבנים למצוות' (להרב יהושע נויבירט ז"ל) ס"ה, ס"ב ואילך, וש"נ. שלחן מנחם ח"ב עמ' נו, וש"נ.

לקרוא ולדעת

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
  - כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?
- לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

יופי של סיפורים

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע'

סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020

